

Události v Chebu.

Z Chebu, dne 11. července.

(Od zvláštního spravodaje N. L.)

Jak známo, byla 6. července zapovězena chebská demonstrační schůze, stanovená na dnešní den do "střelnice." Před tím již byly zapovězeny jiné dvě schůze, svolané posl. Irem a Reiningrem do "Lomu" a do "Stromovky."

Proti zákazu zmíněnému podali žadatelé rekurs dne 8. července a již dne 9. t. m. došlo od místodržitelství vyřízení, jímž rekurs ten odmítnut. Následovalo odvolání k ministerstvu, zároveň vydána okresním hejtmánem v Chebu vyhláška, která byla vyvěšena také ve Františkových Lázních, kterou se zapovídá každé shromáždění a povykování na veřejných místech. Purkmistři a obecní starostové žateckého okresu dostali vyzkoušení o záповědi, rovněž i v okresu stodském.

Nálada, jaká vzhledem k těmto událostem zavládla v Chebu a v německém časopisectvu vůbec, slibovala bouřlivý průběh dnešního dne, ačkoli "Egerer Ztg." ze dne 10. července pravila, že se není obávati žádných "poebelhaft" výstředností. Okresní hejtmánství chebské již v úterý minulého týdne soustředilo do svého sídla 50 četníků a 40 ozbrojených finančních strážníků. Obec chebská odepřela jim ubytování, načež dáno toto mužstvo do hotelu "arcivévodý Štěpána." Pak byli přeloženi do zeměbraneckých baráků.

Dne 10. července vypraven z Prahy o 7. hodině ranní zvláštní vlak s jízdní policií pražskou, se 64 muži a 54 koni. O 2. hodině odpolední přibyl tento vlak do Chebu. Přes všecko tajemí rozletěla se o něm zpráva rychlostí blesku a k nezvyklé podívané příchodu jízdní policie dostavilo se ohromné množství obecnstva, zejména z Bavor. Obec odepřela policejnímu tomu mužstvu a jeho koním ubytování a tak musilo vše zůstatí ve vlaku, jak přijelo.

Toto velké nahromadění cizích živlů mělo již v sobotu odpoledne za následek srocování na veřejných místech. Odpoledne pak o 3. hodině přijel od Vídně Schenerer a byl na nádraží uvítán davem asi 400 výrostků, již volali mu ohlušující "Heiló!" Schoenerer spolu s Irem, Funkem a Reiningrem byli hrdinové dne. Veškerá srocování byla četnictvem rozehnána.

V 7. hodin večer konali němečtí říšští a zemští poslanci, již se průběhem odpoledne dostavili skorem v plném počtu do Chebu, důvěrnou poradu, ve které smlouven válečný plán pro následující den.

Obecenstvo demonstrovalo pozdě do večera před sochou císaře Josefa II. na náměstí zpíváním "Wacht am Rhein." Bylo arci rozehnáno. Poslanec Iro ohlásil na neděli spolkovou schůzi spolku "Deutschnationaler Maennerbildungverein" ve Vídni. Schůze ta však byla zakázána.

V neděli ráno o 6. hodině počali se sjížděti do Chebu účastníci z venkova. Přijeli z blízka i z dále. Viděli jsme tu obecní starosty z celých severních Čech. Každý vlak přivezl velké množství demonstrantů vyzdobených chrpami a stuhami v barvách trikolory velkoněmecké. Město bylo výhradně v týchž barvách a to hojně dekorováno. Okresnímu hejtmánství přijel z Prahy na výpomoc celý štáb politických úředníků. Sluší spravedlivě uznati, že jak tyto s okresním hejtmánem v čele, tak i bezpečnostní mužstvo měli úkol málo záviditelný. Jakmile se kde objevil úředník, četník policista nebo finanční strážník, byl vítán výsměšky a pokřikem.

Ranní hodiny dnešního dne věnovali přfchozí starostové prohlídce hradu a městského musea a podepisování na radnici protestu

proti zákazu schůze. Místnost, kde se tato měla konati, střelnice ostrostřelců chebských, byla od rána obsazena četnictvem.

Mezi obecnstvem, které mocnými proudy, z neustálého pokřikování "Heil!" procházelo městem, bylo viděti bavorské a saské vojáky s poboční zbraní a železniční zřízence, chrpami zdobené.

Asi o 10. hodině dopolední udála se před střelnicí první výstřednost. Chování poslance Funka bylo tam výstřední. Týž po výjevu na střelnici odebral se na hejtmánství a tu žádal kategoricky otevření střelnice, jinak že on a uvedený jím dav ustoupí pouze zbraní. Pan okresní hejtmán stejně rozhodně prohlásil, že zjedná klid, třeba i mocí. Funke odešel a s "vojskem" svým odtáhl na náměstí, kdež však dav rozptýlen a veškeré přechody na náměstí byly kordónem četníků a finančníků zavřeny. Při tom udály se výjevy rázu zrovna revolučního. Voláno "Abzug Baden!" ba i nadávky ministrpresidentovi, dále "Rache!", "Nieder mit den Tschechen und der polnischen Wirtschaft!" Četnictvu i policii spíláno atd.

Po obědě jeli němečtí poslanci se Schoenererem v čele na nádraží k uvítání nových přfchozích. Množství provolávalo svým vůdcům "heil" a zase a zase musilo býti náměstí vyklizeno.

K rozkazu generálního štábu irredenty projížděli velocipedisté okolí, aby se přesvědčili, zdali je hranice zemská uzavřena. Vojsko bylo v kasárnách konsignováno, ale neužito ho, proč, nevíme.

O 1/2 hodině vyčistilo četnictvo, finanční stráž a jízdní policie náměstí a obsadilo nádražní třídu i nádraží. Při tom udály se prudké výjevy žinného odporu, ba stalo se, že holemi byli koně policistů tlučeni přes hlavy a všemožným způsobem plašeni. Výrostkové, kteří tvořili hlavní kontingent demonstrantů, měli za klobouky mimo chrpové dekorace také obraz Schoenerera. I elegantní dámy, děti, gymnasté a j. volali: "Schlagt Badeni und die Čechem nieder!" atd.

Policie chebská (městská) chovala se úplně passivně, ba projevovala svoji radost nad demonstracemi. Purkmistr chebský dělal, jako by chtěl vlivem svým zjednatí klid, hrál však při tom velmi smutnou figuru, ba ještě podněcoval lid, který se mu vysmíval.

Jízdní policie v oddílech po 15 mužích projížděla městem a všude kde se objevila, dostalo se jí výsměchů, a obecenstvo, ba i děti, činily vše, aby koně plašily. Při poledních výstřednostech padl jeden strážník i s koněm na hladké dlažbě a věc mohla povážlivě dopadnouti. Avšak obecenstvo jako na povel dalo se této nehodě hloucně do smíchu, ba applaudovalo jí.

Ke třetí hodině došla zpráva, že vše táhne do bavorské obce Waldsassen. Tam také odjeli všichni poslanci němečtí. Tu za účastenství více než 6000 lidí konána schůze bez překážky, při níž měli Iro a Reininger řeči, o jejichž obsahu a tónu ani nepotřebuji mluvit.

V době té, kdy byla ve Waldsassen schůze, bylo v Chebu ticho. Na této schůzi byl pomocí bavorských četníků odstraněn člověk, kterého měli za rakouského špica.

O 8. hod. večer vrátili se účastníci této schůze dvěma ohromnými vlaky, které dráha bavorská ochotně vypravila, do Chebu. Když se účastníci druhého vlaku za ohlušujícího řevu drali opět do města, postavila se jim jízdní policie vstříc, byla však následkem hrozivého chování se davů nucena užiti plochých šavlí k rozehnání jich. Při tom upadl jeden kůň a jezdec dostal se pod něho. Jezdec i zvíře zůstali v bezvědomí ležeti.

Když přijel druhý vlak z Waldsassen, dehtovali účastníci kolem poslanců a zpívali spolu s těmito "Wacht am Rhein."

Nejuživěji počínali si účastníci z Ale a omladina z Chebu. Neméně však přispěli k zofivosti projevů přfčetní bavorští účastníci.

Vystupování okresního hejtmána a politických úředníků bylo sice rázné, ale ohledné, až skoro příliš ohledné. S Čechy se takto nikdy nejednalo — ačkoli přímo revoluční projevy Němců nedají se ani porovnáti s projevy demonstračními Čechů.

Charakteristickými jsou dvě epizodky, kterých byl zpravodaj váš svědkem a které jsou charakteristické pro smýšlení demonstrantů.

Jistá cizí dáma v nádražní restauraci tázala se jednoho "nadleňce", co vlastně celý ten rámus znamená. Dostalo se jí za odpověď, že chce Badeni přý udělat z "Egerlandu" české území!

Druhý obrázek: Napilý, chrpami ozdobený sedlák, seděl u stolu ve společnosti Bavoráků a plačtivým tónem na ně volal: "Bratřičkové dělejte, ať už si nás vezmete, ať se už dostaneme od té české pakáže!"

Tento výrok je nejlepším doslovem pro můj referát, který doplňuje zprávu druhého kolegy zpravodaje.

Připomenuto budiž, že počet cizinců v tento den v Chebu pálí se na 20—25.000 duší.

Z Chebu, 11. července.

(Od druhého spravodaje N. L.)

Propagandu svoji v Chebu zahájil p. Schoenerer již v sobotu. Přibyl již o půl 5. hodině odpo. Že byl také náležitě uvítán, netřeba zvlášť podotýkati. Na 400 dobrovolných i nedobrovolných ctitelů jeho, ozdobených pangermánskými odznaky, dostavilo se na nádraží a doprovodilo jej za nadšeného provolávání: "Hailó" a "Hoch" až k radnici, kde shromáždili se všichni přibývší poslanci němečtí k předběžné poradě.

Dav lidu, který před radnicí demonstroval a provolával "Slávu" Schoenererovi a německým poslancům, byl záhy policií rozehnán, tak že nedošlo k žádné vážnější srážce. Před pomníkem císaře Josefa, který nalézá se na náměstí, rozestaven byl silný kordón četnictva, aby překazil chystané demonstrace. Pánům Germánům vuschlo však již hrdlo a proto uchýlili se raději do bezpečnějších místností hostinských. O 11. hodině panoval již v městě úplný klid.

Hůře bylo však včera, v neděli. Za časného jitra vyslány na blízké hranice bavorské hlídky, skládající se z četníků, policistů jízdných a finančních strážníků, aby zabránily přechod přes hranice cizozemcům, kterých — zejména z Bavorska — neobyčejně množství k "volkstagu" se přihlásilo. Na nádraží chebském, na tak zvané "vojenské rampě", tábořila jízdní policie pražská, která odtud vysílala hlídky koňmo do města.

Pokud jsme pozorovati mohli, byla značná část koňstva tohoto detachmentu ponechána ve vozzech železničních, mužstvo pak bylo všechno na nohou a připraveno k okamžitému zakročení. Prozatím ještě nebylo k tomu přfčiny. Ti, kdož přibylí ku "slavnosti", ubírali se do města zcela krotce a byli-li kým přivítáni, byli to jedině bavorští zřízenci železniční, žádající rázovitým svým dialektem o lístek...

Také my následovali jsme — ovšem incognito — hosty německé do města. Ovšem, přfznáváme, že byli jsme vskutku na pochybách o tom, kam vlastně

jdeme. Neboť že by toto město chtělo osvědčiti přfchylnost svoji k Rakousku červeno-žerno-žlutými prapory, vlajícími téměř se všech budov v hlavních ulicích, o tom jsme dosud nevěděli. Také nás v mžnůti tom neuvěřily trikolory barev velkoněmeckých, jež s hruďí vypjatou a ostentativně nosili jak staří, tak i mladší, i nejmladší Teutoni chebští. Upevnili si je, kam jen mohli: na kravatách, na turistických košilích a pásech, na kabátech — mnozí zaměnili dokonce i stuhu na klobouku svým trikolorem.

Na radnici shromažďovalo se hlavní "crème" oněch "nespokojenců", kteří rozbořeni svému nad jazykovými nařizeními propůjčiti chtěli výrazu. Vcházelí do širokých vrat, jsouce davem bouřlivě pozdravováni jeden po druhém; tak zejména poslanci pp.: Funke, Wolf, Prade, Siegmund, Schuecker, Iro, Schoenerer, Roehling, Pergelt, Kindermann, Reininger, Russ, Bendel, Heinzl a jiní — toliko poslanců dostavilo se 52 do Chebu — nepočítaje v to četné obecní starosty, representanty různých společenstev, spolků, místní notability a jiné.

Resoluce, na které se usneshi, páni nám nedali — abychom tedy zvěděli vlastní podstatu jejich usnesení, byli jsme nuceni jíti trochu dále; na shromáždětiště výkrotu německé intelligence a mravní síly.

Byl jím nedaleký "Schiesshaus", nalézající se v nejbližším sousedství řeky Ohře a plovárny na úpatí starobylých chebských hradeb. Rozumí se, že i s tohoto domu vesele vlály velkoněmecké prapory...

Poněvadž výnosem okresního hejtmánství bylo jakékoli shromáždění v této místnosti zakázáno, pokusili se svolavatelé "volkstagu" zákaz ten obejítí. Tak navrhoval posl. Iro svolání jeho do t. zv. "Baumschule", posl. Reininger naproti tomu do sousedního parku "Steinbruchu", leč všechny tyto zprostředkovací návrhy byly politickým úřadem zamítnuty a učiněna rozsáhlá opatření, aby k jakémukoli shromáždění ve jmenovaných místnostech vůbec nedošlo.

Před "Schiesshausem" rozestaven silný kordón četnictva, který sesílen strážil finanční a za dozoru dvou policejních úředníků pražských obsadil vchod do zmíněné místnosti a nedovolil nikomu přfstupu.

Po 9. hodině dopolední přibyl za bouřlivého provolávání "Heil" a zpěvu "Wacht am Rhein", očekávaný již průvod účastníků sjezdu. Z moře chrp a velkoněmeckých trikolor vynořovaly se tu postavy posl. Wolfa, Schoenerera a Schueckera v čele četných posl. říšských i zemských a velkého davu hulákajícího obecnstva, "z blízka i z dále".

Před policejními úředníky dav se zastavil. Z řady poslanců německých vystoupil poslanec dr. Funke, který v pathetické řeči jménem přítomných projevil žádost, aby sjezd bylo dovoleno konati. Oni přý jako poslanci o zákazu sjezdu uvědoměni nebyli a proto bylo by přý nezákonností, kdyby se jim nevyhovělo. Shromáždění couvne přý pouze před zbraní. (Bouřlivě "Heil!" "Wacker!"

V tomže smyslu — ovšem trochu ostřeji — promluvil poslanec Iro, kdežto poslanec Pergelt obmezil se pouze na okřikování rozjařených posluchačů.

Jelikož však policejní úředníci odvolali se na rozhodnutí okresního hejtmána, místodržitelského rady pana Stadlera, vyslána k těmto s poslancem Irem v čele deputace za vyjednávání. Okresní hejtmán trval však na zákazu svém a prohlásil k dotazu deputace, bude-li po přfpadě užito

prostředků nejkrasnějších, kdyby sjezd vzdor tomu se konal, že štítí se bude ustanoveními zákona.

Deputace vrátila se tedy s nepořízenou naxpět.

Prvý mluvil německý — dr. Funke — jménem říšských i zemských poslanců a jménem celého německého národa (Heil! Heil! Wacker! Hurra!) protestuje proti tomuto kroku a proti použití četníků a policejní stráže pražské, vyzývá však zároveň shromážděné, by zachovali klid. Poslanci němečtí setrvávají přý na půdě zákona a proto žádá shromáždění, by se rozešlo. (Všobecný odpor.) Ve věci té bude přý sepsán a hned podán protest na hejtmánství.

Poslanec Iro prudce útočil zejména na vysláni pražské policie do Chebu, projevil však zároveň naději, že přítomní nedají se ničím provokovati.

Hrozivě rozčilen nespokojenců hleděl energickými slovy ukonejšiti také posl. Pergelt, pokud ovšem slabý jeho hlas vřavou proniknouti mohl.

Spojenému úsilí německých poslanců se to konečně podařilo. Za hulákání "Heil" a "Wacker" a za demonstračního zpěvu "Wacht am Rhein" nastoupen pochod zpáteční, s pány poslanci ve středu.

Ulice Mlýnská a Křižovnická s těži jen stačiti mohly návalu povykujících "trpitelů" — potomků Israelových bylo také zde pozoruhodné procento.

Průvod dospěl za neutuchajících projevů na náměstí a soustředil se před radnicí, kamž vcházelí za bouřlivého provolávání "Hoch" a "Wacker" němečtí poslanci a četní účastníci sjezdu. Na radnici konán "volkstag" při zavřených dveřích a promluvíli v debatě posl. dr. Funke, dr. Pergelt, dr. Siegmund a Iro. Tenor všech řečí spočíval v trpkých stížnostech a žehrání na vládu a vývody řečníků přijaty s nadšeným souhlasem.

Dav lidu před radnicí zatím také nelenil. "Heil", "Wacker", "Hoch dem Herrn Buergermeister und den deutschen Abgeordneten." — ozývalo sa napořád z davu, v jehož středu mával jeden pragermán holf chrpovými květy ovinutou. "Heil! Heil!" — zaznívá po celém prostranství.

Poněvadž páni poslanci dlouho se neobjevovali, vyhlédli sobě demonstranti terč jiný. Naskytl se jim hned. Ubíralať se právě v tom okamžiku kolem hlučících řada četníků a finančních strážníků s nasazenými bodáky, kteří obsaditi chtěli prostranství před pomníkem císaře Josefa. Demonstrativně "Hoch!" "Heil!" a posměch zavzněl z tisícových germánských hrdel. Demonstranti ponechali poslance zatím jejich osudu a hnali se za obrovského povyku za postupující četou.

Velitel téže, četnický rytmistr, zpozorovav hrozivou situaci, zastavil oddělení své okamžitě a kázal utvořiti kordón, který postupoval s nasazenými bodáky proti demonstrantům. S bodáky na plocho napřaženými tlačili četníci hulákající dav zpět. "Heil! Heil!" a posměch zaznívá z řad, které nikterak nejví úmysl ustoupiti.

Na chodnicích způsobil ovšem rozhodný postup četnictva obrovskou paniku. Všichni chodící snaží se uchýlit se aspoň do krámů, majitelé těchto však výmluvnými posuňky a shrnováním železných rouleaux dávají jim na jevo, že na jejich návštěvu dále nereflektují. Rytmistr četnický domlouvá povykujícím důtklivě, by náměstí opustili, každý krok postupujícího kordónu provází však burácející ironické "Heilo!". Po čtyřikráte opakuje se týž výjev. Demonstranti ustupují sice na jedné straně, ale obrátí-li se četníci zpět, ozývá se již opět na straně